

วิจารณ์และแผนบ้านนั้นเอง

พรพิพิชัย โรจนพิทยากร *

Pornthip Rochanapithyakorn

มนีรัตน์ เกิดแสงชื่น *

Manerat Kirdsangjirn

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์
การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมในช่วงแผน^{*}
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-
2549). กรุงเทพฯ, 2544. 40 หน้า

การพัฒนาคนและสังคมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-7 ทำให้
คนไทยมีสุขภาพอนามัยและการศึกษาดีขึ้น รวมทั้งมีโครงสร้างพื้นฐาน
การบริการสังคมที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ศักยภาพและ
คุณภาพชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ดังนั้น
ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จึงได้ปรับแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาโดยเน้น
“คน” เป็นศูนย์กลาง มุ่งพัฒนาเชิงรุกทั้งทางกาย จิตใจ และสติปัญญา
ให้เต็มศักยภาพโดยใช้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนา
คน ผลการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 พบว่าคุณภาพของคนไทย
จำนวนมากยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เพราะไม่สามารถปรับตัว
ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวิถียการสมัยใหม่ที่
เข้ามาพร้อมกับกระแสโลกภาคต่อได้เท่าที่ควร ดังนั้น ในแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ 9 จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้ม^{*}
ครองทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมให้
คน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

* บรรณาธิการ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนาวิทยาศาสตร์

เอกสาร ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙) ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการประสานและกำกับการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและการคุ้มครองทางสังคมซึ่งมีศาสตราจารย์นายแพทย์เกษม วัฒนชัย เป็นประธาน คณะกรรมการฯ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาจัดทำรายละเอียดของยุทธศาสตร์

เนื้อหาของเอกสารแบ่งออกเป็น ๖ ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ ๑ ผลการพัฒนาที่ผ่านมา ซึ่งยังไม่ประสบผลสำเร็จและก้าวหน้าเท่าที่ควร ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ปัจจัยและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งจากปัจจัยภายใน และภายนอกประเทศเพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ของการพัฒนา ส่วนที่ ๓ การพัฒนาสังคมในภาพรวม ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑-ฉบับที่ ๗ มุ่งเน้นเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ ดังนั้น ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ จึงได้ปรับกระบวนการทัศน์การพัฒนาประเทศให้เน้นคนเป็นศูนย์กลาง มีการพัฒนาแบบองค์รวม แต่จากการประเมินภาพรวมซึ่งให้เห็นถึงผล การพัฒนาที่แสดงการขาดสมดุลโดยมุ่งแต่เชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ ทำให้คุณภาพชีวิตคนไทยด้อยลงไปมาก ส่วนที่ ๔ วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา ส่วนที่ ๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ๔ กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ ๑ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงโดยการปฏิรูประบบสุขภาพ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การปรับระบบการศึกษา และสนับสนุนการผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การยกระดับทักษะฝีมือและเตรียมความพร้อมให้คุณไทยมีทักษะที่ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับการปรับโครงสร้างการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป การส่งเสริมให้คนมีงานทำ กลุ่มที่ ๒ การพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมประชาชนทุกช่วงวัยอย่างเป็นธรรม โดยการเตรียมความพร้อมองค์กรส่วนท้องถิ่นในการร่วมรับผิดชอบการจัดบริการทางสังคม การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการหลักประกันทางสังคม การปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการดำเนิน

โครงข่ายการคุ้มครองกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส การสร้างหลักประกันความมั่นคงทางสังคมแก่แรงงานนอกระบบ กลุ่มที่ 3 การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในสังคมมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมโดยการส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งเป็นสถาบันหลักในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว การส่งเสริมบทบาทบ้าน องค์กรทางศาสนา โรงเรียน ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนและสื่อสารมวลชน การปฏิรูปสื่อเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคน และสังคม กลุ่มที่ 4 การปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาฯ เสพติด และความปลดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนที่ 6 แนวทางการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

นับเป็นเอกสารหลักเล่มหนึ่งที่ใช้เป็นแนวทางในการแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ในส่วนของการพัฒนาคุณภาพและการคุ้มครองทางสังคมสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

สรรวิญ วงศ์ชัยุ่ม. เศรษฐกิจพอเพียง: พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544. 168 หน้า

หนังสือรวมคำบรรยาย คำให้สัมภาษณ์และบทความเดื่งในโอกาสต่าง ๆ ของนายสรรวิญ วงศ์ชัยุ่ม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วงปีพุทธศักราช 2542 ถึง 2543 สาระหลักเน้นการพัฒนาประเทศในทำมกลางความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ในขณะที่ประเทศไทยยังประสบปัญหาเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน ปัญหาการกระจายรายได้ ปัญหาคุณภาพชีวิต รวมถึงความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้เขียนมีความเห็นพ้องกับประชาชนทั้งประเทศที่เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ว่าขอให้อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานต่อประชาชนชาวไทยเป็นหลักพื้นฐานของการพัฒนาทุกเรื่อง ฉะนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) จึงมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยยึดปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องซึ่น้ำแต่ไม่ทึ้งแนวคิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

คำบรรยาย บทสัมภาษณ์ และบทความที่ปรากฏอยู่ในหนังสือทั้ง 14 เรื่อง ให้ภาพรวมเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย นโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 8 การวางแผนพัฒนาประเทศไทยในภาวะปัจจุบัน การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 อย่างเป็นขั้นตอน จนถึงการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

หนังสือเล่มนี้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดของการพัฒนาประเทศไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดี แม้จะมีการกล่าวถึงแนวคิดและแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ช้า หลายครั้ง แต่สู้เรียนไม่ต้องการให้ตัดข้อความที่ข้าซ่อนกันออกไป เพราะประสงค์ให้ผู้อ่านจำได้ชัดเจน

ธนาคารโลก. ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชนบทของประเทศไทย
หลังวิกฤตเศรษฐกิจ. [กรุงเทพฯ], 2543. 65 หน้า.

รายงานฉบับนี้จัดทำโดยธนาคารโลกตามความต้องการของรัฐบาลไทยเพื่อเสนอกรอบยุทธิ์ใหม่ในการพัฒนาชนบท เน้นประชาสังคมเป็นเป้าหมายหลัก วัตถุประสงค์การจัดทำมี 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาทบทวนผลกรอบบทในระยะสั้นและระยะปานกลางของวิกฤตเศรษฐกิจต่อชนบทไทย
2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ระยะปานกลาง สำหรับการพัฒนาชนบทอย่างยั่งยืนและเสมอภาค

รายงานแบ่งออกเป็น 6 บทด้วยกันคือ บทที่ 1 วิสัยทัศน์ใหม่เพื่อการพัฒนาชนบท โดยเริ่มจากการบรรยายภาพรวมของชนบทไทยปัจจุหาสำคัญของชนบท ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจและวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาชนบทไทยในศตวรรษที่ 21 บทที่ 2 การสร้างชุมชนท่องถิ่นให้เชื่อมแข็ง ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของภาครัฐ เปลี่ยนแปลงบทบาทของชุมชนท่องถิ่น ความต้องการของชุมชนหลากหลายงาน สำคัญในระยะต่อไป บทที่ 3 การส่งเสริมวิสาหกิจในชนบท กล่าวถึง

การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร การพัฒนา
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การจ้างงานนอกใจรัฐและตลาดแรง
งานในชนบท ผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจต่อการจ้างงานนอกใจรัฐ
และงานสำคัญที่ต้องจัดทำในระยะต่อไป บทที่ 4 การพัฒนาประสิทธิภาพ
ของตลาดสินเชื่อในชนบท โดยกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของ
สินเชื่อในชนบท และผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ และงานสำคัญที่ต้อง¹
ทำในอนาคต บทที่ 5 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร
กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ทรัพยากรในระยะยาว ข้อจำกัด
ของการพัฒนา ศักยภาพในการแข่งขันที่ลดลงของภาคเกษตรในช่วง
เศรษฐกิจขยายตัวสูง ภาคเกษตรหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ของรัฐ
และงานที่สำคัญในอนาคต บทที่ 6 การปรับปรุงการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวถึง ป้าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ
การจัดการฟื้นฟื้นที่ดันหน้า ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรชายฝั่ง

ดังนั้น รายงานฉบับนี้จึงมีบทบาทช่วยสืบประเดิมที่จำเป็นต่อ²
การกำหนดนโยบายและแนวทางการลงทุนสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ 9 ต่อไป การเสนอผลการศึกษาอยู่ในรูปแบบที่กระชับและมี
ความชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่าง
กว้างขวางพร้อมทั้งเสนอข้อเสนอทางเทคนิคที่สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้
จากเอกสารอ้างอิงในเชิงอรรถท้ายหน้า

ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์ พัฒนาชนบทยังยืนสำหรับสาขาเศรษฐศาสตร์.

กรุงเทพ - มหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2544. 380 หน้า.

การพัฒนาชนบทต้องการที่จะบรรลุเป้าหมาย 2 ประการคือ³
เพื่อให้ประชาชนสามารถสนองตอบความต้องการพื้นฐานได้อย่างเพียงพอ
และประชากรของประเทศไทยต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนา
เศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จะต้องลดการ
ว่างงานลงให้ได้ จัดหาอาหารให้พอดเพียงและทั่วถึง ผลิตสินค้าที่จำเป็น⁴
ต่อการบริโภค พัฒนาการเกษตรให้เข้มต่อกับภาคการผลิตอื่น ๆ และ
ต้องปฏิรูปการศึกษา จะเห็นได้ว่าการพัฒนาชนบทของไทยในอดีตน่าไป

สู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการกระจายรายได้ และ การถือครองทรัพย์สินที่ไม่เป็นธรรม การสูญเสียทุนหมุน舛์ ความแตกสลายของสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการเสื่อมโกร姆ของสิ่งแวดล้อม ฉะนั้น รัฐบาลจึงต้องเปลี่ยนแปลงการพัฒนาชนบทแบบดั้งเดิมไปสู่รูปแบบใหม่ซึ่งเรียกว่าการพัฒนาแบบยั่งยืน

ตำราเล่มนี้เป็นตำราสำคัญที่ 45 ของโครงการพัฒนาตำราศูนย์บริการเอกสารวิชาการ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เขียนออกแบบเพื่อใช้ประกอบการสอนวิชา พัฒนาเศรษฐกิจชนบท คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ จุดเด่นของตำราเล่มนี้อยู่ที่การนำการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์กระแสหลักโดยเฉพาะทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงหลังยุค 1980 เป็นต้นมาผสานกับการศึกษาข้อมูลเชิงปฏิบัติทั้งในภาคชนบทของไทยและของโลก เพื่อให้เกิดแนวคิดและมุ่งมองในการพัฒนาที่สอดรับกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่แผ่กว้างไปทั่ว

หนังสือแบ่งเป็น 8 บท เริ่มจากบทนำถึงชนบทเมือง และทำให้มีจังหวัดต้องพัฒนาแบบยั่งยืน บทที่ 2 เป็นบทวิเคราะห์ทางทฤษฎี ก่อตัวถึงทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปรัชญาและวิธีวัด รวมถึงแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาชนบท บทที่ 3 การพัฒนาชนบทในอดีต กรณีศึกษาของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศรีลังกา บังคลาเทศ เกาหลีใต้ และจีน บทที่ 4 ภาคชนบทไทย ให้ความรู้ang ประวัติศาสตร์เริ่มตั้งแต่กำเนิดชุมชนและความสัมพันธ์ในการผลิต วัฒนธรรมชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้านในภาคต่าง ๆ ชนบทไทยในแง่การเกษตร การปฏิรูปที่ดิน สินเชื่อชนบท การจ้างงาน เป็นต้น บทที่ 5 ความยากจนและการกระจายรายได้ ให้ภาพรวมพร้อมยกตัวอย่างของไทย บทที่ 6 การพัฒนามุนichy ในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา กรณีของสหราชอาณาจักร อังกฤษ นิวซีแลนด์ เยอรมนี ญี่ปุ่น มาเลเซีย และไทย บทที่ 7 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และบทสุดท้าย นโยบายและทางเลือก กล่าวถึงการพัฒนาแบบยั่งยืนและโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นแนวคิดและรูปแบบที่ขัดแย้งกัน การเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินทุน มาตรการที่นำไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน กล่าวได้ว่าตำราเล่มนี้ช่วยให้นักศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์ที่ไม่ได้เน้นหนักทางด้านการพัฒนาชนบท

สามารถเข้าใจแนวคิดด้านการพัฒนา รวมทั้งสร้างทักษะและความคิดเห็นในเรื่องของกรอบความคิดทางทฤษฎีและเทคโนโลยีการวิเคราะห์แก่นักศึกษาที่ต้องการจะมีอาชีพเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทโดยตรง

สุวัฒน์ คงเป็น พรานบ้าน พรานเมือง การพัฒนาภาคประชาชน.

กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนร่วมกับมูลนิธิชุมชน เมือง, 2544, 271 หน้า.

การพัฒนาโดยภาพรวมในอดีตที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าจะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกฯ เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา และสาธารณูปโภคฯ เป็นต้น แต่ยังมีปัญหาอีกมากมายที่ต้องได้รับการแก้ไข เช่น ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ความยากจน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งการจะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทั้งทางด้านการพัฒนาให้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วนเข้ามา มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง หรือการสร้างกระบวนการการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ที่สำคัญ

ปัจจุบันกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีที่ถูกหยิบยกมาพูดกันทุกเวทีในลักษณะของการให้ความหมายที่สอดคล้องกันว่า คือ โอกาสของประชาชนในการเข้าไปร่วมและเป็นหลักในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของตนเอง เป็นโอกาสของประชาชนที่จะเสริมสร้างพลังอำนาจ ระดับขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร มีอำนาจในการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับเหมือนในอดีต ที่ผ่านมา

พรานบ้าน พรานเมือง การพัฒนาภาคประชาชน เป็นการพูดถึงการพัฒนาที่ดำเนินการโดยองค์กรชุมชนในที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ กว่า 40 แห่งอันเป็นรูปธรรมของการพัฒนาภาคประชาชนซึ่งเคยตีพิมพ์ ในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ มาแล้ว เช่น นิติชนรายวัน ข่าวสด ผู้จัดการรายสัปดาห์ ไทยโพลส์ มาเป็นบทสะท้อนให้เห็นทิศทางการพัฒนาที่ประชาชนร่วมกันทำอย่างคร่าวๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและแก้เปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างประชาชนกันเองและหน่วยงานพัฒนาต่าง ๆ

หนังสือแบ่งออกตามประเภทของการพัฒนา คือ การพัฒนาด้านลึกลึก ผลลัพธ์ การพัฒนาที่อยู่อาศัย การส่งเสริมธุรกิจชุมชน การออมทรัพย์ชุมชน การจัดการขยะโดยองค์กรชุมชน และการพัฒนาสวัสดิการชุมชน เด็ก และคนชรา ทุกตัวอย่างนอกจากจะทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ถึงเทคนิคการจัดการของชาวชุมชนในแต่ละท้องที่อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้และสร้างความเข้าใจที่ดีต่อชาวชุมชนท่านนั้น แต่จะเป็นอีกบทหนึ่งที่รอให้พิสูจน์ความถูกต้องของการพัฒนาที่ยังยืนที่ประชาชนเป็นแกนหลักด้วย

สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการปัจฉิมประบบราชการ การปัจฉิมประบบราชการ: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการปัจฉิมประบบราชการ. กรุงเทพฯ, 2544. 126 หน้า.

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) เป็นทุนหรือปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนา การทำงานทุกระบบจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับมนุษย์ ดังนั้น การลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญ ทำอย่างไรที่จะพัฒนาให้มนุษย์มีคุณภาพ มีสุขภาพ ขยันอดทน รับผิดชอบ สร้างให้มีฝีมือ มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญเพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอันจะนำไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืนตามที่มุ่งหวัง

หนังสือเล่มนี้ได้รวมแนวความคิด ทัศนะ ประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ ที่ถ่ายทอดความคิดและแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการปัจฉิมประบบราชการไทยในบทความทั้ง 7 เรื่อง โดยเฉพาะบทความของ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาล ชวน หลีกภัย ก่อตั้งการเตรียมความพร้อมของข้าราชการเพื่อรับการปัจฉิมประบบราชการและการกระจายอำนาจเพื่อให้การปัจฉิมประบบราชการและการปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุผล คุณหญิงทิพาวดี เมมสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ. เน้นว่าเป้าหมายการปัจฉิมประบบราชการไทยจะสำเร็จได้ต้องอาศัยคนหรือข้าราชการที่ดี เก่ง กล้า ร่าเริงและแข็งแรง และเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของการบริหารฯ ไม่ได้ก่อภาระเบียบก็ไม่คิดจะทำมาเป็น อะไรมาก็เพียงพอ

ต้องกล้าหาญ และถ้าคิดจะเป็นคนกล้า ต้องอย่ากลัวคนเกลียด และอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นทบทวนเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : ถูกและสุ่มความสำเร็จในการปฏิรูประบบราชการ โดยธิรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ในภาคราชการ และ ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้นำเสนอกรอบ แนวคิดใหม่ในการฝึกอบรมข้าราชการประจำ โดยมุ่งหวังที่จะสร้างกลไกใหม่ที่ช่วยแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและกระตุ้นให้ข้าราชการตื่นตัวในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บทความที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นทัศนะบางแง่มุมที่หยิบยกมาเสนอเท่านั้น ยังมีบทความอีกหลายเรื่องที่นำเสนอใจติดตามอ่านอย่างน้อยเพื่อทราบหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับระบบราชการไทยอันมีสานะมาจากการพัฒนามนุษย์ภาคราชการนั่นเอง

